

АЛГОРИТЪМ

ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ДГ № 6 „ЕДЕЛВАЙС“

УТВЪРДЕН СЪС ЗАПОВЕД № Заповед № 999-99 / 26.11.2021 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Във ДГ № 6 „Еделвайс“ има създаден Координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, които да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът се ръководи задължително от психолог и участници: учители и родители.

2. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминирание на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието

3. Комплексът от превантивни мерки трябва да включва всички възможни аспекти и форми на тормоза, ясно да фокусира вниманието върху участието на всички групи и да се планира на три нива – детска група/семејство, детска градина, общност. 4. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище.

5. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

6. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата и поведение, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически форми.

II. ЦЕЛИ

Да се обмислят стратегии за ангажиране на учителския екип в дейности, които ще ги подкрепят за създаване на общо разбиране за тормоза и насилието.

Да се усвоят уменията, необходими при изготвянето на план за действие.

Разработване и прилагане на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна детска среда.

III. ЗАДАЧИ:

1. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза в ДГ.

2. Разработване на защитна мрежа за интервенция при случаи на тормоз в ДГ /семейството

3. Запознаване педагогическият съвет, родителите със заповед N РД09-5906/28.12/2017 за въвеждането на “ Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование“

IV. ДЕФИНИРАНЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ЗАЩИТНАТА МРЕЖА.

Под защитна мрежа разбираме превенция на насилническо поведение, когато всеки поема своята част от общата отговорност; поставянето на ясни граници и изграждането на ценности, правила и процедури, които да не допускат тормоз. Изграждането на защитна мрежа предвижда дейности на няколко нива:

1. На ниво група – постигане на разбиране от децата какво точно е тормоз, до какво води това поведение и как се чувстват различните „участници“. В специално регламентирани ситуации, се обсъждат и дискутират взаимоотношенията: Дискутиране на конкретни казуси на тормоз в детската група в коридора, на улицата, по Интернет, у дома и др., договаряне какво ще се прави, ако се нарушат правилата и дискутиране и приемане на новите понятия „дисциплиниране“ и „възстановяване на щета“.

учител – деца→ важно е учителите да се отнасят с уважение към децата / да се обръщат към тях по име, да ги изслушват търпеливо, да не ги обиждат/. Заради отношението на учителя може да бъде саботиран часа или учениците да внимават, макар и да нямат особен интерес към предмета. Симптомите на психическия тормоз в отношението на възрастните към децата /родители, учители/ се проявяват като безразличие и равнодушие, враждебност, злоупотреба с власт над тях, дистанциране от тях и неразбиране, свръхконтрол.

2. На ниво детска градина– избор на Комисия по превенция на тормоза, която включва, психолога, логопед, директор и учители, следи за прилагането на политиката, огласяването ѝ в медиите, инициира дискусии в ДГ № 6 „Еделвайс“.

3. Дейности с родители – отношенията родители – учители, комуникацията е насочена към взаимна оценка на работата, с временни елементи на сътрудничество. На родителските срещи да се обсъждат казуси, свързани с тормоза и комуникация с децата без скрита агресия.

4. Дейности на ниво общност – комисията за превенция на деца жертви на насилие или в риск от насилие и тормоз и при кризисна интервенция, съгласувано с директора на ДГ № 6 „Еделвайс“ осигурява реални партньорства с външни за детската градина организации, служби и специалисти:

- Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето“
- Общинска комисия за БППМН ;
- МВР – Детска педагогическа стая .;
- „Център за превенция на насилието и престъпността“;
- други.

V. ДЕЙНОСТИ ПО РАЗРАБОТВАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА ПРЕВАНТИВНИ ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ТОРМОЗА в ДГ № 6 „Еделвайс“/семейство:

1. Запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование по ред, определен от директора.

2. Актуализиране на институционалните политики в съответствие с препоръките, описани в Механизма

3. Определяне на координационен съвет със заповед на директора . 4. Извършване от учители на изследване и оценка на тормоза между децата в ДГ № 6 посредством определен инструментариум.

5. Анализ и обобщаване на резултатите от изследването от координационния съвет. Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати. Утвърждаване от директора на ДГ № 6 „Еделвайс“ на конкретен план за противодействие на тормоза, разработен от координационния съвет във връзка с установените и анализирани резултати от анкетирането (изследването)

5.1. в плана се включват дейности на ниво група

5.2. планът включва конкретни дейности, срокове и отговорници;

5.3. планът се актуализира ежегодно. Утвърждаване от директора на ДГ № 6 „Еделвайс“ на единни правила за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз, изготвени от координационния съвет. Запознаване на служителите с правилата.

6. Изисквания към документирането на случаи на тормоз

6.1. въвеждане на единен регистър за случаите на тормоз;

6.2. единният регистър за случаите на тормоз съдържа следните реквизити (колони): № по ред; дата; кратко описание на случая (кога се е случило, участници и др.); име и подпис на служителя, регистрирал случая; предприети действия (намеса, превенция); уведомени страни (институции, органи); приключване на случая (дата, длъжностно лице, подпис).

6.3. изготвяне на годишен отчетен доклад на координационния съвет до директора на ДГ № 6 „Еделвайс“.

7. По преценка на координационния съвет при необходимост и съобразно конкретните нужди се планират дейности за повишаване на педагогическите компетентности, свързани с проблемите на тормоза в ДГ № 6 „Еделвайс“ и неговото предотвратява

СТЪПКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НИВО ГРУПА

1. Разпознаване на тормоза от страна на учителя: Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, в които не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. Наблюдава се поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. За правилната оценка на ситуацията би могло да помогне:

ако децата се закачат, бутат или блъскат или си разменят шеги, като при това се смеят, разменят си ролите и позициите и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат особено внимание, то вероятно става дума за игра;

ако едно от децата е видимо напрегнато, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите на се сменят, а другото дете е в постоянна доминираща позиция и това поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз; когато се касае просто за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят.

2. Прекратяване на ситуацията на тормоз: Задължение на всеки учител/служител/ е да се намеси, за да прекрати ситуацията на тормоз, на която е станал свидетел или за която е получил сигнал:

в случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическия контакт между тях незабавно;

важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности. Това може да се случи на по-късен етап, когато ситуацията е овладяна. Фокусът на интервенцията трябва да бъде насочен към децата свидетели на тормоза, към средата, а не към участниците в ситуацията на насилие;

когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или се наложи друга предварително съгласувана мярка.

3. Подходът за възстановяване на щетата - „ Всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена“. Всеки човек прави грешки. Грешките следва да бъдат поправени, без да се налагат наказания. Този принцип подчертава поемането на отговорност за неприемливо поведение и за позитивно решаване на проблема. Възстановяването на щетите успешно може да се прилага за материални и за нематериални щети.

първа стъпка - учителят изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете;

втора стъпка - учителят разговаря с детето и то само предлага как ще поправи грешката си. С неговото предложение трябва да се съгласи и детето, потърпевшо от тормоза. В този процес медиатор е учителят в групата;

след изясняване на ситуацията и постигане на договореност, учителят за определен период от време проследява поведението на децата;

при преценка, учителят насочва детето и неговите родители към консултация с психолог.

4. При повторна ситуация на тормоз и насилие: Информират се родителите на детето потърпевшо от тормоза и насилието, както и родителите на детето извършило тормоза или насилието и се търси тяхното съдействие. Информира се Директора на детската градина и Координационния съвет Инициира се работа по случай. 5. Действия при насилие на възрастен срещу дете: Информират се родителите или при установяване на насилие на възрастен над дете незабавно се подава сигнал по Схемата за съдействие по чл.7, ал.32 от Закона за закрила на детето (схемата е поставена на видно място във всяка група). С пострадалото дете разговаря психолог, който прави оценка и изготвя становище.

ПРОЦЕДУРА

ЗА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ НА ДЕЙСТВИЯТА ПРИ ПРОЯВИ НА ТОРМОЗИ НАСИЛИЕ СПОРЕД КЛАСИФИКАЦИЯТА НА НИВОТО/ПРИЛОЖЕНИЕ 1 ОТ МЕХАНИЗМА/ В ДЕТСКА ГРАДИНА № 6 „ЕДЕЛВАЙС“, гр. Казанлък

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД № Заповед № 999-99 / 26.11.2021 г.

I НИВО-НИСКО: НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА

1. Разпознаване на тормоза и насилието от страна на учителя,
2. Прекратяване на ситуация на тормоз и насилие и успокояване на всички участници,
3. Уведомяване на родител,
4. Консултации – предприемане на индивидуални разговори с децата,
5. Подход за възстановяване на щетата – „Всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена“,
6. Мерки и действия от страна на учителя – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите,
7. Мониторинг на предприетите мерки и действия.

II НИВО – СРЕДНО: ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ

1. Разпознаване на тормоза и насилието от страна на учителя,
2. Прекратяване на ситуация на тормоз и насилие и успокояване на всички участници,
3. Уведомяване на родител,
4. Консултации – предприемане на индивидуални разговори с децата,
5. Уведомяване на ДГ и /или органите на полицията при ситуация с по-сериозни последици по преценка на учителя, заедно с директора,
6. Координационният съвет прави оценка на риска и се инициира индивидуална работа по случай,
7. Мониторинг на предприетите мерки и действия.

III НИВО – ЗЛОУПОТРЕБА СЪС СИЛА, КАКТО И ЕКСТРЕМНИ СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ИЛИ ЗА ТЕЛЕСНИЯ ИНТЕГРИТЕТ, ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА

1. Верифициране на подозрение или откриване на ситуация на тормоз и насилие,
2. Прекратяване на ситуацията и успокояване/ интеграция към всички участници,
3. Уведомяване на ДГ – уведомяването на отдел „Закрила на детето“ и/или на полицията става незабавно от директора на ДГ,
4. Уведомяване на родител,
5. Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците в ситуацията,
6. Ситуацията на тормоз или насилие се описва в Дневника за случаи на тормоз и насилие и се предприема работа по случай, включваща всички участници, прави се оценка на потребностите и план за действие в съответствие със закона,
7. Предприемане на индивидуална работа по случай с дете в риск от тормоз и насилие,
8. Работа в мултидисциплинарен екип/ръководен от отговорника по случая о ДГ/
9. Мониторинг на предприетите мерки и действия.